

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Екологічне інспектування»

Ступінь вищої освіти - Магістр

Спеціальність 101 Екологія

Освітня програма «Екологічний контроль і аудит»

Рік навчання 1, семестр 1 і 2

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 7

Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

канд. с.-г. наук, доцент Бережняк Євгеній Михайлович
genybereg1980@gmail.com, beregnyakem@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2463>

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2583>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Метою екологічного інспектування є контроль і оцінка ступеня екологічної безпеки господарської діяльності або екологічної ситуації, яка склалась на об'єктах (територіях), а також попередження чи припинення негативного впливу певного виду антропогенної діяльності на здоров'я людей і навколишнє середовище.

Основні завдання екологічного інспектування – це оволодіння методологією і порядком проведення державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища й використання природних ресурсів; контроль за дотриманням вимог екологічного законодавства, передбачення, попередження і встановлення ступеню екологічного ризику і екологічної безпеки; обґрунтування висновків екологічного контролю.

Набуття компетентностей:

Набуття компетентностей (відповідно до затвердженої Освітньо-професійної програми за спеціальністю 101 «Екологія»).

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК10. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Знати і розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля.

ПРН2. Уміти використовувати фундаментальні екологічні закономірності у професійній діяльності.

ПРН4. Інтегрувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та/або практичних задач і проблем.

ПРН5. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів.

ПРН8. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПРН14. Використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.

ПРН15. Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні/ самостійно)	Результати	Завдання	Оціню- вання
Модуль 1. Загальні принципи, положення та характеристика проведення екологічного інспектування				
Тема 1. Загальні положення, структура, об'єкти вивчення дисципліни «Екологічне інспектування»	2/2/5	Знати і розуміти основні поняття, що розглядаються при вивченні дисципліни «Екологічне інспектування». Знати структуру державної екологічної інспекції. Розуміти , що відноситься до об'єктів Екологічного інспектування. Розуміти права і повноваження державної екологічної інспекції. Знати відповідальність за порушення природоохоронного законодавства.	Виконання практичної роботи №1. Ознайомлення із системою державних органів екологічного контролю.	20
Тема 2. Характеристика та особливості проведення інспекторських екологічних перевірок	2/2/5	Знати загальні положення щодо здійснення інспекторських перевірок. Розуміти порядок призначення інспекторів для здійснення перевірок. Ознайомитися із видами та підвидами перевірок.	Виконання практичної роботи №2 щодо особливостей інспектування суб'єктів діяльності згідно чинних вимог природоохоронного законодавства	10
Тема 3. Етапи проведення екологічних перевірок та їх оформлення	1/2/5	Володіти знаннями щодо етапів проведення перевірок у галузі охорони навколишнього природного середовища. Знати яким чином відбувається оформлення результатів екологічних перевірок.	Виконання практичної роботи №5. Особливості оформлення протоколів про адміністративні правопорушення за єдиними стандартами у сфері природоохоронної діяльності Виконання самостійної роботи №1 щодо визначення відновної вартості зелених насаджень	10 10
Тема 4. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища	2/4/5	Знати мету, завдання і об'єкти громадського екологічного контролю. Розуміти основні принципи громадського екологічного контролю. Знати права і обов'язки громадських інспекторів.	Виконання практичної роботи №4 щодо значення громадського контролю в екологічному інспектуванні	10

			Виконання практичної роботи №3 щодо діяльності екологічних громадських організацій	10
Модуль 2. Державний природоохоронний контроль у сфері лісових і біологічних ресурсів та об'єктах природно-заповідного фонду				
Тема 5. Особливості інспекторських перевірок об'єктів природно-заповідного фонду	2/6/7	Знати мету і завдання екологічного контролю об'єктів ПЗФ. Застосовувати інформацію щодо порядку перевірок об'єктів природно заповідного фонду. Розуміти особливості проведення перевірок заповідних територій у натурних умовах	Виконання практичної роботи № 6 про облік збитків внаслідок нераціонального використання природних ресурсів на об'єктах природно-заповідного фонду	10
			Виконання практичної роботи № 7 «Розрахунок розміру збитків, заподіяних лісовому господарству внаслідок пошкодження дерев до ступеня неприпинення росту».	10
Тема 6. Екологічне інспектування лісових ресурсів	2/6/6	Розуміти яким чином здійснюється державний контроль за використанням, охороною, захистом та відтворенням лісів. Знати основні порушення законодавства у галузі використання лісів та інших рослинних ресурсів. Володіти інформацією щодо правопорушень у галузі збереження лісів. Розуміти основні дії екологічної інспекції відносно правопорушників.	Виконання практичної роботи №8 «Розрахунок розміру збитків, заподіяних лісовому господарству внаслідок знищення чи пошкодження дерев лісових культур, призначених для відновлення лісу, випасанням худоби та руйнуванням відмежувальних знаків»	10
			Виконання практичної роботи №9 «Розрахунки шкоди, заподіяної лісу через порушення правил заготівлі лікарських рослин, дикорослих плодів, грибів та ягід»	10
Тема 7. Екологічне інспектування об'єктів	2/4/6	Розуміти принципи державного контролю за представниками тваринного світу.	Виконання практичної роботи № 10 щодо розрахунків стягнень	10

тваринного світу		<p>Знати основні завдання проведення екологічного інспектування у сфері рибного господарства.</p> <p>Вміти застосовувати у професійній діяльності знання щодо напрямів охорони диких тварин.</p> <p>Знати яким чином здійснюються екологічні перевірки мисливських угідь та організацію боротьби з правопорушниками.</p>	за збитки, заподіяні рибному господарству		10
Тема 8. Державний контроль за використанням надр	2/4/6	<p>Розуміти вимоги законодавства України у галузі охорони надр.</p> <p>Знати органи державного контролю у сфері використання і охорони надр та державного гірничого нагляду.</p>	Виконання практичної роботи № 11 щодо визначення розміру відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.		10
Модуль 3. Державний природоохоронний контроль у сфері водогосподарської діяльності, охорони атмосфери та розміщення відходів					
Тема 9. Екологічне інспектування земельних ресурсів	4/2/5	<p>Знати завдання державного контролю за використанням і охороною земель</p> <p>Розуміти принципи державного контролю за станом та охороною земель</p> <p>Розуміти повноваження спеціальних органів виконавчої влади з питань земельних ресурсів.</p> <p>Знати права і обов'язки землекористувачів.</p>	Виконання практичної роботи №12. Екологічне інспектування внаслідок нераціонального використання земельних ресурсів.		20
Тема 10. Екологічне інспектування меліорованих земель	2/2/5	<p>Знати головні проблеми використання земель із меліоративними системами.</p> <p>Розуміти екологічні і технологічні обмеження за використання земель із меліоративними системами.</p> <p>Ознайомитися із основними порушеннями земельного законодавства.</p>	Виконання практичної роботи №13. Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення правил охорони водних ресурсів на землях водного фонду, пошкодження водогосподарських споруд і пристроїв, порушення правил їх експлуатації		10
Тема 11. Екологічне інспектування водних ресурсів	4/2/5	<p>Розуміти особливості водокористування промислових об'єктів</p> <p>Знати особливості перевірок меліоративних систем.</p>	Виконання практичної роботи №14. Екологічний контроль ступеня забруднення річок в		10

		Знати основні порушення водного законодавства.	регіонах України за даними інтерактивних карт	
Тема 12. Екологічний контроль за станом забруднення атмосферного повітря від стаціонарних джерел	4/1/5	Знати особливості перевірок стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря. Володіти методичними рекомендаціями проведення розрахунків наднормативних викидів по відношенню до вказаних у дозволах. Знати особливості проведення повної перевірки підприємств.	Виконання практичної роботи №15 щодо розрахунків суми зборів за викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення Виконання самостійної роботи №3 щодо розрахунків розміру відшкодування збитків заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря	10 10
Тема 13. Екологічний контроль за станом забруднення атмосферного повітря від пересувних джерел	2/1/5	Знати алгоритм проведення перевірок пересувних джерел забруднення. Розуміти методику проведення інструментального контролю токсичності відпрацьованих газів бензинових двигунів автомобілів. Знати основні порушення законодавства щодо охорони атмосферного повітря.	Виконання практичної роботи №16 щодо оцінки стану забруднення атмосферного повітря від пересувних джерел забруднення	10
Модуль 4. Особливості екологічного інспектування щодо поводження з відходами, небезпечними хімічними речовинами, а також на державному кордоні				
Тема 14. Державний контроль у сфері поводження із відходами	4/1/4	Розуміти основні дії поводження із відходами. Знати перелік питань для розгляду щодо розміщення і знешкодження відходів. Розуміти дії інспекторів щодо перевірки полігонів та місць складування відходів. Знати основні порушення у сфері поводження із відходами та відповідальність винних осіб.	Виконання практичної роботи № 17 щодо розрахунку суми зборів за розміщення відходів житлово-комунального господарства	10
Тема 15. Державний контроль у сфері поводження із небезпечними хімічними речовинами	4/0/4	Розуміти принципи державної політики у сфері діяльності із використанням пестицидів. Знати особливості перевірок складів зберігання пестицидів і агрохімікатів, складських приміщень і порядку їх транспортування.	Виконання самостійної роботи №4. «Радіаційний природоохоронний контроль. Рівні природоохоронного радіаційного контролю»	10

		Володіти інформацією щодо основних порушень законодавства у сфері діяльності, пов'язаної із пестицидами і агрохімікатами.		
Тема 16. Екологічний контроль вантажів, об'єктів рослинного і тваринного світу на державному кордоні	2/3/4	Розуміти суть перевірок вантажів на морських і річкових судах. Знати основні завдання екологічного контролю вантажів на державному кордоні. Вміти застосовувати знання щодо особливостей екологічного контролю об'єктів рослинного і тваринного світу на державному кордоні. Знати правила вивезення з України диких тварин і об'єктів тваринного і рослинного світу	Виконання практичної роботи № 18 щодо розрахунків розміру стягнень за збитки, заподіяні незаконним добуванням (знищенням) дикої фауни Виконання практичної роботи № 19. «Контроль за переміщенням через державний кордон України диких видів тварин та рослин, що підлягають під дію міжнародної Конвенції CITES»	15 15
Тема 17. Екологічний контроль на державному кордоні	2/1/4	Розуміти загальні вимоги здійснення екологічного контролю на державному кордоні. Знати обов'язки працівників екологічного контролю на кордоні. Розуміти вимоги до автотранспортних засобів при перевезенні небезпечних вантажів.	Виконання практичної роботи № 20 щодо екологічного контролю небезпечних вантажів.	10
Тема 18. Радіаційний контроль на державному кордоні	2/2/4	Розуміти основні завдання здійснення радіаційного контролю на кордоні. Знати рівні радіаційного контролю вантажів багажу та транспортних засобів на кордоні.	Виконання практичної роботи № 21 щодо основних принципів ведення тваринництва на радіоактивних територіях.	10
Всього за семестр				70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів виконання завдань більше, ніж на тиждень без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (максимум – 20% від максимуму). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний або ж сімейні проблеми).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час написання модульних тестових робіт та фінального іспиту – заборонено . Також заборонено і використання мобільних девайсів у ці періоди.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету). У випадку порушень і зловживань (невідвідування занять більше 50% часу – недопущення до іспиту)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів та заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації

1. Клименко М.О., Прищеп А.М. Екологічне інспектування. Підручник: Вид-во «Олді-плюс». – 2020. – 400 с.

2. Клименко М.О., Прищеп А.М., Стецюк Л.М., Брежицька О.А. Екологічне інспектування. Практикум: Вид-во «Олді-плюс». – 2019. – 228 с.

3. Караїм О. А. Екологічний контроль, аудит та оцінка ризиків: Конспект лекцій. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 148 с.

4. Кучер Л.Ю., Кучер А.В., Миц І.О. Державний екологічний контроль у системі екологічної безпеки. Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2020. № 4. Т1. С.212-232.

5. Антонюк У. В. Державний екологічний нагляд (контроль) в Україні в умовах воєнного стану / У. В. Антонюк // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 1. – С. 651-654.

6. Чурилова, Т.М. Правові та організаційні проблеми екологічного контролю в Україні [Текст] / Т.М. Чурилова // Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали IV Міжнародної науково-практичної

конференції: у 2-х ч. (м. Суми, 21–22 травня 2020 р.) / редкол.: А.М. Куліш, О.М. Резнік. – Суми: СумДУ, 2020. – Ч.1. – С. 198-203.

7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення : навч. посіб. / Т.К. Оверковська, Н.М. Опольська; Вінн. нац. аграр. ун-т. – Вінниця: ТОВ "ТВОРИ", 2020. 252 с.

8. Kupchenia, L., & Sivtsova, O. (2023). Adaptation of environmental protection legislation of Ukraine to the conditions of marital state. *ScienceRise: Juridical Science*, (2(24), 25–30. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2023.283410>

